

บทที่ 2

ทฤษฎีหลักสูตร

ពុម្ពភ្ជី គឺអ្វី?

ความหมาย ของ “ทฤษฎี”

โบซอง (Beauchamp, 1981 : 11)

“เป็นข้อความที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่างๆ
แต่ข้อความที่กล่าวถึงความสัมพันธ์กันนั้น เป็นข้อความประเภทไหน
ยังตกลงกันไม่ได้”

สัจต อุทรานันท์ (2530 : 1-3)

“ทฤษฎี คือ

1. ข้อความบอกลักษณะหรือกล่าวในเชิงสรุปปรากฏการณ์ต่างๆ
- 2..ข้อความที่อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ
- 3.ข้อความที่ทำนายปรากฏการณ์ต่างๆ”

“ทฤษฎีหลักสูตรหมายถึง ข้อความที่อธิบายความหมายของหลักสูตรโดยแสดง
ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรและเป็นแนวทางใน
การศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร”

- ออร์นสไตน์และอันกิน -

ความหมาย ของ “ทฤษฎีหลักสูตร”

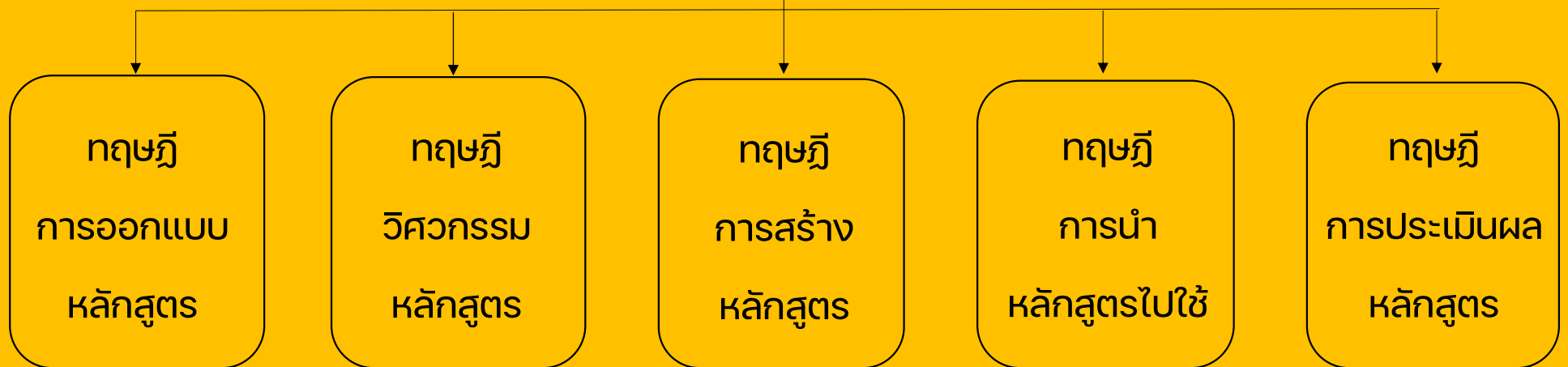
โบซอง (Beauchamp, 1981 : 204)

“ทฤษฎีหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ทฤษฎีการออกแบบ
หลักสูตร (Design theories) และทฤษฎีวิิศวกรรมหลักสูตร
(Engineering theories)”

កុមារីព្រឹត្តិការណ៍

កុមារីព្រឹត្តិការណ៍

1.ทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร

ความหมาย : “การจัดส่วนประกอบหรือองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งได้แก่
จุดหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล ”

รูปแบบในการออกแบบหลักสูตร

- แบบเน้นเนื้อหาวิชา (Subject - Matter - Curriculum)
 - แบบหมวดวิชา (Broad - Field - Curriculum)
- แบบยึดกระบวนการทางสังคมและการดำรงชีวิต (Social Process and Life Function)
 - หลักสูตรแบบแกนกลาง (The Core Curriculum)
- แบบยึดกิจกรรมและประสบการณ์ (The Activity and Experience Curriculum)
 - แบบบูรณาการ (Integrated Curriculum)
 - แบบสหสัมพันธ์ (Correlate Curriculum)
 - แบบเอกัตบุคคล (Individualized Curriculum)
 - แบบส่วนบุคคล (Personalized Curriculum)

2.ทฤษฎีวิศกรรมหลักสูตร

- ความหมาย :

“กระบวนการทุกอย่างที่จำเป็น
ในการทำให้ระบบหลักสูตรเกิดขึ้นในโรงเรียน
เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพ และสามารถถ่ายทอด
ประสบการณ์ถึงผู้เรียนได้มากที่สุด”

รูปแบบของวิศวกรรมหลักสูตร

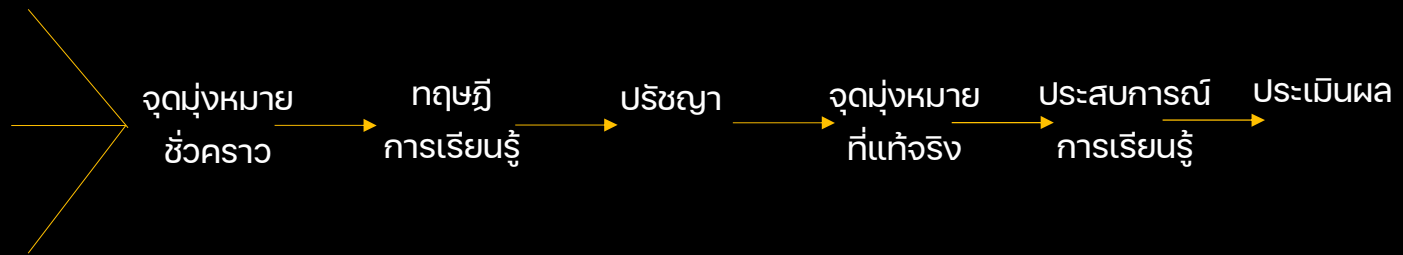
(สัจจ อูทรานันท์ 2530 : 105)

- รูปแบบการบริหาร
(The Administrative Model)
- รูปแบบการปฏิบัติการจากเบื้องล่าง
(The Grass Root Model)
- รูปแบบการสาธิต
(The Demonstration Model)
- รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
The Systematic Action - Research Model)
- รูปแบบการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นฐานในการจัดทำ
(Computer Based Model)

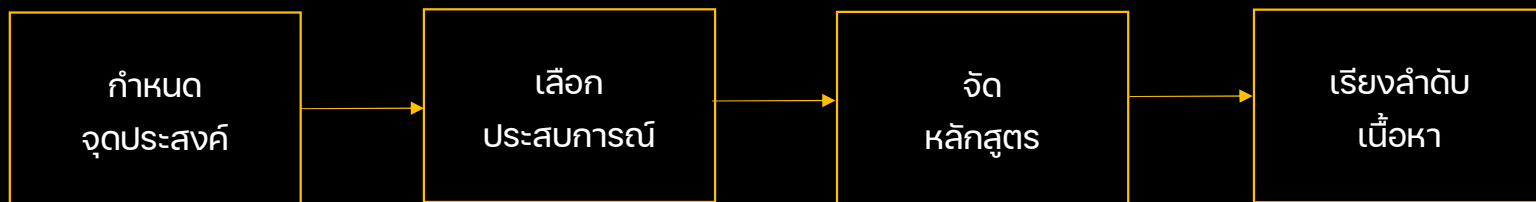
3.ทฤษฎีการสร้างหลักสูตร

ทฤษฎีการสร้างหลักสูตรของนักการศึกษาต่างประเทศ

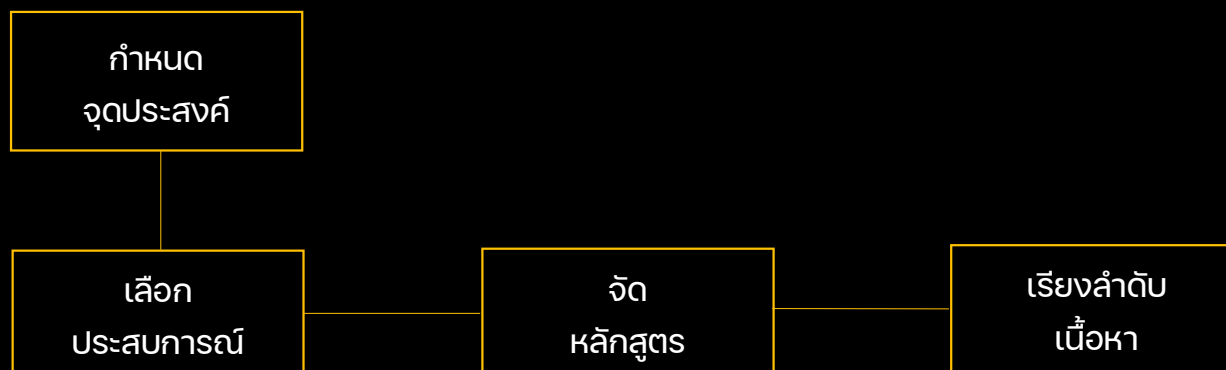
3.1 กระบวนการจัดทำหลักสูตรของไทเลอร์ (Ralph W. Tylor) ที่มา (สัจด อุทรานันท์, 2530: 111)

3.2 กระบวนการจัดทำหลักสูตรของทาบา (Hilda Taba, 1962)

3.3 กระบวนการจัดทำหลักสูตรของเซเลอร์, อเล็กซานเดอร์ และลิวอิส (J.Galen Saylor, Williams. Alexander and Arthur J. Lewis) ที่มา (สจ๊วต อูกรานันท์, 2530 : 116)

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรของนักการศึกษาไทย

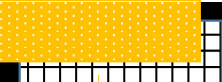
3.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร

3.1.1 แนวคิดการแบ่งระดับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ซึ่งกำหนดคำศัพท์จุดมุ่งหมายในระดับต่างๆ ที่แตกต่างกัน คือ

- จุดหมายหรือจุดมุ่งหมาย (Aims)
- เป้าหมายหรือเป้าประสงค์ (Goals)
- จุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์ (Objectives)

3.1.2 การจัดประเภทของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1956) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

- ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)
- ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
- ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาวิชา

เกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาวิชา มี 4 เกณฑ์สำคัญ
ที่ควรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร คือ

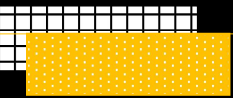
- เกณฑ์ความสำคัญ
- เกณฑ์ความเป็นประโยชน์
- เกณฑ์ความสนใจของผู้เรียน
- เกณฑ์พัฒนาการของมนุษย์

(Zais, 1976: อ้างถึงใน สจัด อูรานันท์, 2530: 121-124)

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพหลักสูตร

3.3.1 การตรวจสอบรายการ (Checklist)

3.3.2 การวิเคราะห์คุณภาพของหลักสูตร

4.ทฤษฎีการนำหลักสูตรไปใช้

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้หลักสูตรของ แม็กนีล (McNeil, 1981: 138-143)

- 4.1 รูปแบบการวิจัยพัฒนา (Research and Development Model)
- 4.2 รูปแบบการพัฒนาแบบผสมผสาน (Integrative Development Model)
- 4.3 รูปแบบการใช้ตัวกลางสำหรับความเปลี่ยนแปลง (The Change Agent Model)
- 4.4 การเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีรูปแบบ (The Non Model for Change)

5.ทฤษฎีการประเมินผลหลักสูตร

5.1. รูปแบบการประเมินผลโดยยึดจุดประสงค์ (Behavioral Objective Model)

5.2 รูปแบบการประเมินผลโดยไม่ยึดเป้าหมาย (Goal - Free Evaluation Model)

5.3 รูปแบบการประเมินผลการตอบสนอง (Responsive Model)

5.4 รูปแบบการประเมินในลักษณะของการตัดสินใจ (Decision Making Model)

5.4.1 รูปแบบการประเมินของคณะกรรมการสมาคมฝ่าย เดลตา แคปปา (Phi Delta Kappa Committee's Model)

5.4.2 รูปแบบการประเมินผลความแตกต่าง (Discrepancy Evaluation Model)

ในการประเมินผลจะต้องดำเนินการดังนี้ (รูปแบบการประเมินผลของโพรวัส Provus)

- นิยามหรือกำหนดมาตรฐานของโครงการ
- พิจารณาว่ามีความแตกต่างอะไรบ้างระหว่างผลที่เกิดขึ้นจากโครงการและเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
- ใช้ข้อมูลที่ได้จากความแตกต่างสำหรับการตัดสินใจในการเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติหรือเปลี่ยนเกณฑ์มาตรฐานของโครงการ

5.4.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของโคว์ (Intrinsic Analysis Model)

การพัฒนาหลักสูตรให้มี “คุณภาพ”

นักพัฒนาหลักสูตรต้องศึกษาปัจจัยพื้นฐาน
ที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรให้เข้าใจชัดเจน

ก่อนลงมือพัฒนา “หลักสูตร”

...

